

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сценічна мова

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
старший викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Архіпова Наталя Євгеніївна	098-55-12-182	arkhipovanatalia@yahoo.com

Сценічна мова – вибіркова дисципліна професійної підготовки, яка вчить керувати проекцією голосу, модуляціями тону та гучності, виробляє чіткість артикуляції зі знанням орфоєпії, та координує сценічну вимову разом із вільним та ефективним використанням тілесних рухів для передачі емоцій, та зображення яскравих персонажів, які гармонійно втілюються у сценічній дії.

Мета дисципліни «Сценічна мова» – становлення стабільного, професійного мовного апарату, за допомогою якого артист здатний виразити весь спектр емоцій та динамічних відтінків голосу, а також значно розширити можливості мовного реєстру.

**2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ
ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ**

У процесі реалізації програми дисципліни «Сценічна мова» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Навчальна дисципліна «Сценічна мова» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання та уміння:

1. Працювати з текстом та вміти вірно розташувати смислові наголоси.
2. Вміти застосовувати на практиці правила орфоєпії та редукації.
3. Ефективно проектувати свій голос, щоб охопити велику область залу для глядачів і яскраво виразити емоційний стан персонажа.
4. Чітко артикулювати текст.
5. Використовувати зміни динаміки голосу, наголосів, пауз та відповідної інтонації для посилення сенсу.
6. Вдало поєднувати рухи з вимовою тексту для підкреслення змісту та вміти встановлювати контроль над диханням впродовж виступів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
8	240	56	56	128	IV	VII - VIII	Вибіркова професійна

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	всього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Лекційно-практичний. IV курс, VII семестр				
Тема 1. Мовний апарат, його будова, види дихання та голосових атак. Вправи на розігрів голосового апарату та артикуляційні вправи.	18	4	4	10
Тема 2. План вивчення драматургічного тексту. Аналіз та інтерпретація драматичних текстів, розуміння підтексту, мотивації персонажів та загального змісту.	18	4	4	10
Тема 3. Загальні правила орфоепії та літературної вимови. Редукція у сценічній мові.	10	2	2	6
Тема 4. Контроль та розподіл дихання впродовж сценічного мовлення.	24	6	6	12
Тема 5. Використання акцентів, наголосів, пауз. у сценічній мові. Розвиток інтонаційної гнучкості голосу. Вправи на розвиток мовного діапазону голосу.	18	4	4	10
Тема 6. Дієва природа слова. Словесні етюди.	32	8	8	16
Залік				
Всього	120	28	28	64
Змістовий модуль 2. Лекційно-практичний. VIII семестр				
Тема 8. Діалогі, вплив на партнера словом.	28	6	6	16
Тема 10. Англломовні тренінги з сценічної мови на основі західних традицій акторського мистецтва.	16	4	4	8
Тема 11. Тренінги з сценічної мови на основі східних традицій акторського мистецтва.	18	4	4	10
Тема 12. Втілення авторської стилістики та діалекти у сценічній мові.	24	6	6	12
Тема 13. Присутність на сцені. Її розвиток за допомогою мови тіла, пози, жестів та загальної фізичної форми.	34	8	8	18
Залік				
Всього	120	28	28	64
Разом:	240	56	56	128

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують методичний матеріал, теми та питання курсу, основну та додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання. Практичні навички опрацьовуються за допомогою наданих викладачем комплексів вправ та індивідуальних завдань.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Сценічна мова» включені наступні завдання:

1. Знайомство з навчальними ресурсами відповідно зазначених у програмі тем (включаючи перегляд та вивчення певної кількості рекомендованих відеоматеріалів).
2. Опрацювання та доповнення лекційного матеріалу.

3. Підготовка до практичних занять.
4. Опрацювання додаткової літератури та підготовка усних доповідей.
5. Виконання комплексів вправ та тренінгів на артикуляцію, дихання, гнучкість голосу та вибудову необхідної голосової позиції.
6. Розбір, аналіз та вивчення заданого драматичного матеріалу.
7. Опрацювання творчих завдань до заліку.

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: відвідування лекцій, активності на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань; підготовки доповідей та творчих завдань.	60%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	40%

Методи діагностики знань (контролю)	усне опитування, усне пояснення, індивідуальне опитування; виконання практичних завдань, залік
--	--

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ

Залік з дисципліни «Сценічна мова» складається з виконання трьох завдань:

1. Теоретичного - відповідь на запитання з пройденого матеріалу
2. Практичного - демонстрації одного з вивчених комплексів вправ для розігріву або тренінгу з поясненнями
3. Практичного - демонстрації творчого завдання на основі заданого драматургічного матеріалу, яке було підготовлено протягом семестру

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на лекційних та практичних заняттях			
1.1. Відвідування лекцій та активність на практичних заняттях	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, вправ, тренінгів, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка засвоєного матеріалу, тощо	20
Виконання індивідуальних завдань			
1.3. Підготовка індивідуальних творчих завдань за заданим драматургічним матеріалом.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка, обговорення та аналіз матеріалів виконаних завдань	20
Разом балів за поточний контроль			60
Підсумковий контроль залік			40
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу та широкий спектр технічних навичок, під час демонстрації творчого завдання виглядає переконливо і впевнено. Був присутній на всіх лекціях та практичних заняттях, під час яких плідно працював, давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи.

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, понять, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Під час виконання творчого завдання виглядає цілком впевнено. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має виконані практичні завдання, демонструє навички за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного та практичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних понять, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань, та активність у навчанні;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Комплекс технічних навичок присутній не у повному обсязі. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань;

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює інтуїтивно, на всі запитання дає не обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, здатний фрагментарно демонструвати технічні навички, має частково виконані практичні завдання до самостійної роботи;

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/ «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX		
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базиликот Б.О. Орфоепія в співі: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 126 с.
2. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник для студентів мистецьких вузів та учнів дитячих шкіл мистецтв. Київ : Мистецтво, 1996. 203 с.
3. Опанасюк В.А. Пластичне виховання. Навчально-методичний посібник. Рівне : РДК, 1997.
4. Оскар Г. Броккет, Франклін Г. Гільді. Історія театру (10-те видання) / Пер. з англійської: Тетяна Дитина, Назар Козак, Ганна Лелів,, Галина Сташків. Львів : Літопис, 2014. 730 с.
5. Паві П. Словник театру. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 640 с
6. Старовинний український театр : Моногр. / Л. А. Софронова; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2004. 336 с.
7. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 2008.
8. Peckham Anne. Vocal Workouts for the Contemporary singer. Hal Leonard, 2006. 138 p.
9. Riggs S. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Los Angeles, CA: Alfred Publishing Co., Inc, 1998. 168 с.

Рекомендований (орієнтовний) список для перегляду/ознайомлення

1. Співаючи під дощем / Singin' in the rain (1952)
2. Вестсайдська історія / West Side Story (1961)
3. Чарівник країни Оз/ The Wizard of Oz (1939)
4. Звуки музики / The Sound of Music (1965)
5. Кабаре / Cabaret (1972)
6. Мэрі Поппінс / Mary Poppins (1964)
7. Зірка народилась / A Star Is Born (1954)
8. Моя чудова леді / My Fair Lady (1964)

9. Американець у Парижі / *An American in Paris* (1951)
10. Зустрінь мене у Сент-Луїс / *Meet Me in St. Louis* (1944)
11. Король та я / *The King and I* (1956)
12. Чикаго / *Chicago* (2002)
13. 42-га вулиця / *42nd Street* (1933)
14. Весь цей джаз / *All That Jazz* (1979)
15. Циліндр / *Top Hat* (1935)
16. Смішне дівчисько / *Funny Girl* (1968)
17. Театральний фургон / *The Band Wagon* (1953)
18. Янки Дудл Денді / *Yankee Doodle Dandy* (1942)
19. Звільнення у місто / *On the Town* (1949)
20. Бриолін / *Grease* (1978)
21. Сім наречених для сімох братів/ *Seven Brides for Seven Brothers* (1954)
22. Красуня та Чудовисько / *Beauty and the Beast* (1991)
23. Хлопці та Ляльки / *Guys and Dolls* (1955)
24. Плавучий театр / *Show Boat* (1936)
25. Мулен Руж! / *Moulin Rouge!* (2001)
26. Хелло, Доллі! / *Hello, Dolly!* (1969)
27. Усі кажуть, що люблю тебе / *Everyone Says I Love You* (1996)
28. Привід опери / *The Phantom of the Opera*, (2004)
29. Найвеличніший шоумен / *The Greatest Showman*, 2017
30. Джентльмени обирають білявок / *Gentlemen Prefer Blondes*, (1953)
31. Бурлеск / *Burlesque*, (2010)
32. Мамма Міа! / *Mamma Mia!*, (2008)
33. Лак для волосся / *Hairspray*, (2007)
34. Нью-Йорк, Нью-Йорк! / *New York, New York* (1977)
35. Час свінгу / *Swing Time* (1936)
36. Шербурські парасольки / *Les Parapluies de Cherbourg* (1964)
37. Нотр-Дам де Парі / *Notre-Dame de Paris* (1998)
38. Джекилл и Хайд / *Jekyll & Hyde* (1997)
39. Такі, як ми / *The Likes of Us* (1965)
40. Ісус Христос — суперзірка / *Jesus Christ Superstar*; (1970)
41. Дживс / *Jeeves*; (1975)
42. Евіта / *Evita*; (1976)
43. Розкажи мені у Неділю / *Tell Me On a Sunday*; (1979)
44. Кішки / *Cats* (1981)
45. Пісня та танець / *Song & Dance*; (1982)
46. Зірковий експрес / *Starlight Express*; (1984)
47. Бульвар Сансет / *Sunset Boulevard*; (1993)